

Michałowska Celina, malarka amatorka, zakonnica, ur. 1837 Kraków, zm. 23 VI 1916 Jarosław k. Przemyśla, córka Piotra Michałowskiego i Julii z Ostrowskich. W 1868 wstąpiła do zakonu Niepokalanek w Jazłowcu k. Tarnopola, gdzie przebywała niemal do śmierci (do klasztoru w Jarosławiu przeniesiona w związku z działaniami wojennymi). Wg opinii Marceliny Darowskiej, założycielki zakonu „od znakomitego ojca wzięła w dzieciństwie piękny talent malarski i piękniejszy jeszcze charakter. Ten wielki patriota ... kształcił sam swoją córkę, którą szczególnie kochał ...”. W Jazłowcu M. uczyła rysunku i malarstwa w prowadzonej przez zakonnicę szkole dla dziewcząt. Wykonała kilka malowideł ściennych w zaadaptowanym na klasztor pałacu w Jazłowcu: *Św. Rodzina* w sieni wejściowej (obecnie zakryta płytą pilśniową, fot. po 1950 u sióstr Niepokalanek w Szymanowie), w hallu I piętra scena z kłęzącą zakonnicą w łodzi i aniołami przy wioślach oraz kompozycja wyobrażająca

3 anioły unoszące się w powietrzu (zamalowana, fotografie u sióstr Niepokalanek w Szymanowie). Wykonała obrazy do kaplic w domach zakonnych Niepokalanek: *Matka Boska*, 1874, do kaplicy w Jarosławiu (projektowała również wnętrze kaplicy), *Zmartwychwstanie*, 1890, do ołtarza kaplicy w Niżniowie (oba zniszczone). Obraz *Św. Kinga* znajduje się w klasztorze Niepokalanek w Nowym Sączu.

M. była autorką wielu portretów. Jej młodzieńczy *Autoportret* (wł. K. Jagińskiej, Kraków) nosi wyraźne ślady wpływu twórczości ojca, i był, zdaniem Jerzego Sienkiewicza, przez niego poprawiany. Inne są portrety zakonnic, które M. malowała w Jazłowcu. Modele upozowane frontalnie lub *en trois quarts*, w szkieletowo potraktowanym ubiorze, utrzymane w gąszczonej gamie kolorystycznej, płasko modelowane na neutralnym tle, pod względem wartości artystycznej są nierówne, ale wszystkie odznaczają się naturalnością i prostotą (np. *Portret Franciszki Woronicz* — S. Franciszki od Woli Bożej). Ksawery Masłowski w Krakowie posiadał w swych zbiorach akw.: *Członek Bractwa Różańcowego parafii Ruszcza i Koń*. M. napisała i wydała pod kryptonimem N.N. biografię swego ojca: *Piotr Michałowski. Rys życia, zawód artystyczny, działalność w życiu publicznym*, Kr. 1911.

MNK Oddz. Czapskich — *Portret chłopca*, akw., sygn.; MNW — *Siedzący pies*, akw., na odwrocie rys. oł. 2 postaci, sygn., 1855, *Portret mężczyzny na koniu*, akw., miniaturowy *Portret młodej kobiety*, akw., sygn.: „J: C. Michałowska” (autorstwo niepewne); Bibl. Ossolińskich — *Krakowiak na koniu*, akw., ok. 1863.

Bibl. warsz., 1858 t. 2, s. 510. — *Spis ksiązek, ..., obrazów, rycin, rysunków ... stanowiących zbiór śp. Ksawerego Masłowskiego*, Kr. 1870. — Estreicher K., *Bibliografia pol. XIX stulecia*, t. 5, Kr. 1880, s. 101. — Mycielski. — Nowa Reforma, 1916 z 30 VI. — Solski T., Zembatówna M., *Ambrożego Grabowskiego „Rękorysy Polaków”*, Ze Skarbcza Kultury, III, 1953 z. 1, s. 153. — Suchodolska M., Jakimowicz I., Jaworska J., *Rysunki z kolekcji J. I. Kraszewskiego*, MNW, W. 1961. — Sienkiewicz J., *Piotr Michałowski*, W. 1964, s. 58. — Łączyńska A., *Amazonka zakonnica*, Przew. Katolicki, 1973 nr 27, s. 256. — *Taż sama, Rysować uczyła nas córka Piotra Michałowskiego*, Za i Przeciw, 1973 nr 50. — Ostrowski J. K., *Piotr Michałowski*, W. 1985. — *Artystki polskie, Kat. wystawy*, MNW, W. 1991.

Klasztor SS. Niepokalanek, Szymanów: list Marceliny Darowskiej do Hieronima Kajsiewicza; listy teje do M., m.in. w sprawie obrazu *Zmartwychwstanie* do kaplicy w Niżniowie; listy M. do Marceliny Darowskiej, m.in. w sprawie wystroju kaplicy w Jarosławiu, z projektami (oł.) ołtarza, konsol, ław itp.; wspomnienia zakonnic o M. — IS PAN, materiały Słownika art. pol., notatka z rozmowy z Matką Anuncją Straszburger w klasztorze SS. Niepokalanek w Szymanowie, 24 I 1990.

J. K. Ostrowski, U. Leszczyńska